

TEKNOLOGIA

Zentsura algoritmikoaren garapena

DIANA FRANCO

Azaro hasieran 24/2021 errege dekretua ateratu zen, Europako Merkatu Digital Bakarreko egileen eskubideei lotua. Ez naiz legeetan aditua, beraz gai hau nire hizkuntzan eta ulermen gaitasunetara itzuli dut eta zenbait hausnarketa partekatu nahi ditut zuekin.

Lege honen bidez, plataformak bi-tartekari izatetik igaroko dira euren sistemetan dauden edukien erantzule izatera. Beraz, egile eskubideen jabeak diren pertsonak edo erakundeak babes-tu behar dituzte plataformek, eta ezin dute baimendu eskubide hauek urratzen dituzten edukiak igotzea edo zuzeneko emisioak egitea. Lege zigorra izan dezakete horiek kontuan hartzen ez dituztenek.

Legeak alde onak eta txarrak ditu. Noretzat da kaltegarria? Epe laburrean plataforma handientzako, euren negozio eredia sustatzeko boterea galtzen dutelako. Epe laburrean, baita plataformen baitan eta eduki hauen inguruan euren bizimodua sortu duten pertsonentzat ere. Epe ertainean, denontzat, zentsura algoritmikoa garatzen den heinean.

Norentzako da onuragarria lege hau? Epe laburrean, edukien jabeentzako – askotan egileak ez direnak-. Beharbada denborarekin egileentzako negozio eredu berriak sustatzeko bideak esploratu ditzaketelako.

Lortu ahal izango genuke emaitza bera zentsura algoritmikoa garatu bari-rik, eta egun euren bizimodua besteen edukia erabilita ekintzaile horiei kalte egin barik?

Ez naiz algoritmoetan aditua, baina zentsura algoritmikoa egin badaiteke, zergatik ez garatu ordainketa algoritmi-koa? Jarom Lanier-eri askotan entzun diot ideia hori. Plataforma handiak izan beharko liratekeela ordainketa egin beharko luketenak, azken finean eurak baitira edukietatik onura gehien lortzen dutenak. ●

NAZIOARTEA

Harresi gehiago

AXIER LOPEZ

Milaka lagun ez aurrera ez atzera daude Bielorrusia eta Polonia arteko muga izoztuan. Kurduak, siriarak, afganiarrak, kamerundarrak, kongoarrak... zero azpian, militarren jazarpenaren erdian, janaria eta ura lortzeko zailtasunekin. Bien bitartean, Poloniako gobernu homofobo eta ultrakontserbadoreak dio arazoa mugaz bestaldeko gobernuarena dela: Bielor-rusia pertsona horiek erabiltzen ari dela Europar Batasunari presioa egiteko, EBren zigor ekonomikoei emandako erantzun gisa. Ikuspegi berekoak dira EB, NATO eta beste hainbat herrialde.

Poloniak 15.000 bat soldadu bidali ditu, eta berehalako itzulketak eta indarkeria nagusitu dira mugaldean. Larrialdi egoera ezarri du Andrej Duda presidenteak, eta horrek eragotzi du erakunde humanitarioak eta kazetariak gune jakin batzuetara sartzea. Azken bi hilabeteetan, gutxienez zortzi pertsona hil dira mugan.

Bestaldean, Varsoviak ez badu muga irekitzen, Errusiako gasa EBra garraiatzen duen gasbide bat ixteko mehatxua egin du Bielorrusiako Gobernuak, Europa energia krisi betean dagoela. Errusiak "arazoa" konpontzeko proposamena egin dio EBri: Turkiarekin 2015etik egiten den bezala, Bielorrusiari ere diru publikoa ematea, migratzaileak "kudeatzearen" truke.

HESIA NAGUSI

Momentuz, errezetarik ankerrena eta hutsalena ari da gailentzen: hormak. Beste harresi bat, baina oraingoan mugak desagerrarazi omen zituen Europar Batasunean bertan. Poloniako Gobernuak onartu du 2,5 metroko altuerako harresia eraikitzea Bielorrusiako muga. Baina, gaia harago joan da. Zipre, Txekia, Austria, Danimarka, Bulgaria, Grezia, Hungaria, Estonia, Lituania, Letonia, Eslovakia eta Poloniako gober-nuek gutun bateratua sinatu dute honako hau adierazteko: "Legez kanpoko migrazioaren erasoari aurre egiteko, hesi fisikoa babes-neurri eraginkorra da, EB osoaren interesentzat baliagar-ria. Neurri legitimo hori EBren aurre-kontuaren kontura finantzatu beharko litzateke, lehentasunezko gai gisa". Eu-ro-pako Parlamentuan gehiengo duen alderdiak, Europako Alderdi Popula-rrak, eta Charles Michel Europako Kon-tseiluko presidenteak berak babestu dute harresiak altxatzeko finantzaketa publikoaren eskaera.

Irtenbide zaharkituak gaur egungo arazoentzat. Hesiak ez dituzte inoiz beharrak mugiarazitako pertsonak gel-diarazi. Lortu duten bakarra zeharbide berriak sortzea izan da, baina arrisku-tsuagoak eta tragikoagoak, giza-trafi-koaren nazioarteko mafientzako tes-tuinguru egokia sortuz. ●

GORABEHERAK

Kolegio berria izango du Seaskak.

Udalak eskainitako 10.000 metro koadroko lursailan kokatua, 200 ikasle ingururentzako espazioarekin, ikastetxea 2023an irekitzea da asmoa. Seaskaren bosgarren kolegioa izango da.

Emakume bat hil da Iruñeko presondegian.

Salhaketa elkarteak jakinarazi du emakume bat zendu dela azaroaren 8an Iruñeko kartzelan. Gaizki zela, zeldako bizikideak abisua eman zien presondegiko langileei, baina hauek ez zuten behar bezain laster erantzun, Salhaketaren hitzetan.

